

КОНЦЕПЦІЯ

розбудови другого рівня пенсійної системи

Розробник - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

ПРОЕКТ ДО ОБГОВОРЕННЯ

Зазначена концепція відповідає загально прийнятим в світі Принципам
IOPS (Міжнародної організації органів пенсійного нагляду)

Передумови впровадження другого рівня в Україні

Запуску другого рівня пенсійної системи обов'язково повинні передувати наступні зміни законодавства про фінансові ринки

01

#законопроект2413а
**консолідація нагляду
і контролю за суб'єктами
другого рівня в НКЦПФР**

Наразі такі функції розпорошені між двома регуляторами - Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку й Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

02

#законопроект6303
**підвищення
інституційної спроможності
регулятора ринку НКЦПФР**

Для здійснення нагляду за суб'єктами другого рівня і забезпечення ефективного захисту учасників пенсійної системи а також попередження зловживань на ринках капіталу потрібен інституційно спроможний регулятор.

Розгляд і прийняття Верховною Радою цих законодавчих змін обов'язково повинен відбутися до запуску в країні другого рівня пенсійної системи

0

1

**Світовий досвід
функціонування другого рівня
системи пенсійного забезпечення**

Передумови впровадження другого рівня в Україні

Запуску другого рівня пенсійної системи обов'язково повинні передувати наступні зміни законодавства про фінансові ринки

Мета

Національне законодавство повинно ставити перед органами пенсійного нагляду чітку і недвозначну мету, визначати конкретні обов'язки.

Незалежність

Органи пенсійного нагляду повинні бути незалежними в своїй діяльності, в тому числі фінансово.

Достатність ресурсів

Органи пенсійного нагляду потребують достатніх фінансових, кадрових, технічних ресурсів, щоб ефективно і самостійно виконувати свої функції.

Достатність повноважень

Для виконання своїх функцій і вирішення поставлених завдань органи пенсійного нагляду повинні бути наділені необхідними повноваженнями для проведення розслідувань і забезпечення виконання вимог учасниками ринку.

Відношення до ризиків

Пенсійний нагляд повинен прагнути мінімізувати серйозні потенційні ризики для пенсійної системи і діяти на упередження проблем до їх виникнення

Пропорційність і послідовність

Органи пенсійного нагляду повинні прагнути до пропорційності вжитих ними заходів по відношенню до ризиків, а також дотримуватись послідовності в своїх діях.

Взаємодія та обмін інформацією

Органи пенсійного нагляду повинні взаємодіяти з організаціями, за якими вони здійснюють нагляд, а також обмінюватися інформацією з іншими наглядовими органами всередині країни та за її межами.

Конфіденційність

Органи пенсійного нагляду повинні встановити належний режим конфіденційності і рамки захисту інформації для запобігання її неправомірного розголошення.

Прозорість

Органи пенсійного нагляду повинні прозоро здійснювати свою діяльність, регулярно звітувати про результати діяльності, бути відкритими для зовнішнього аудиту.

Управління і підзвітність

Орган нагляду повинен дотримуватися власних правил щодо управління, бути підконтрольним і підзвітним перед президентом, парламентом й іншими стейкхолдерами

Світовий досвід. Основні моделі другого рівня

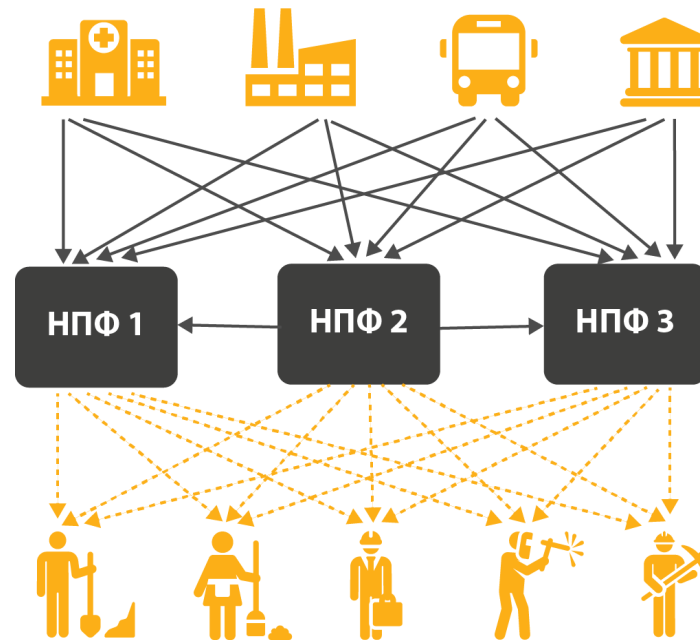
Основні моделі організації другого рівня пенсійної системи можна умовно розділити на чотири типи - починаючи від повністю централізованої до децентралізованої моделі

Повна централізація (Казахстан після реформи)

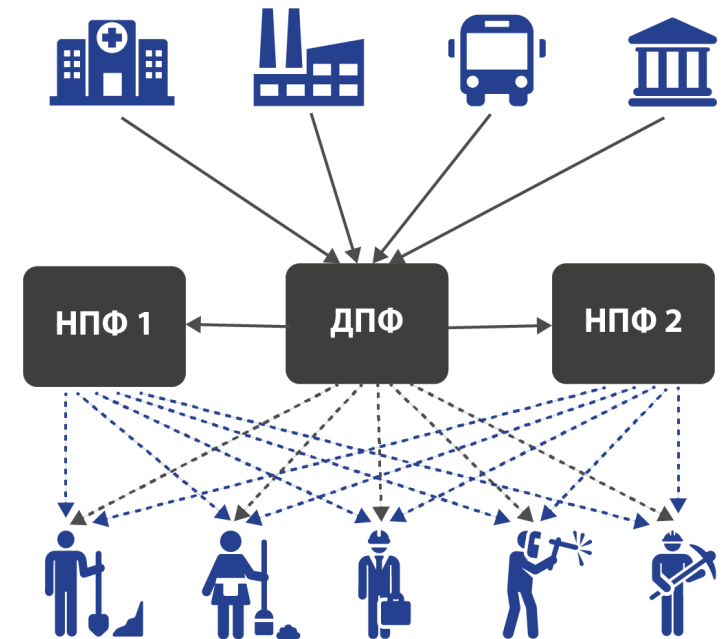
Держава несе повну відповідальність за впровадження інфраструктури та надання послуг. Видатки на функціонування другого рівня - найнижчі. Проте існують суттєві фідучіарні та політичні ризики.

Повна децентралізація (Чилі, Угорщина)

Держава майже не несе відповідальності за впровадження інфраструктури чи надання послуг. Проте адміністративні видатки (прямі й приховані) на функціонування другого рівня - найвищі, лягають тягарем на учасників системи

Комбінована модель "А" (РФ)

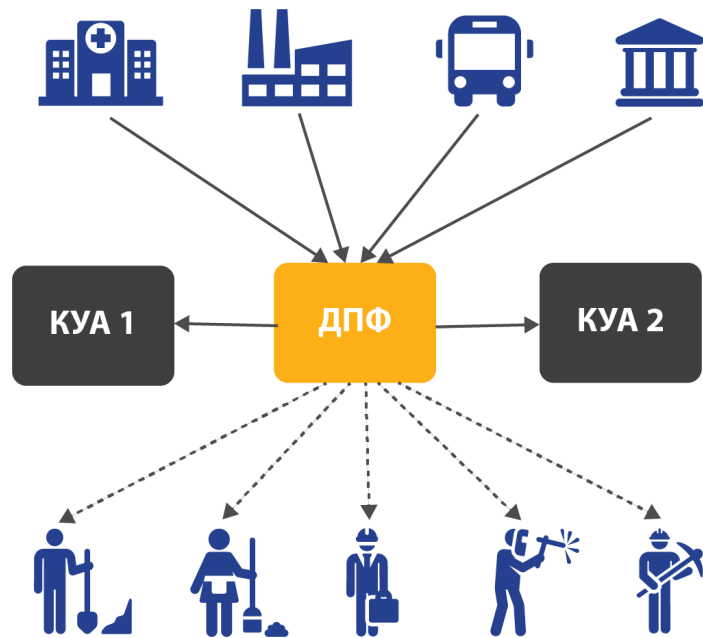

Держава відіграє провідну роль у роботі другого рівня, включаючи розподіл внесків по НПФам, адміністрування опції "за замовченням", але не веде персоналізований облік тих, хто обрав НПФи

Світовий досвід. Основні моделі другого рівня

Комбіновані моделі організації другого рівня пенсійної системи дозволяють ефективно використовувати існуючі елементи солідарної системи та оптимізувати адміністративні витрати

Комбінована модель "В" (Швеція, Хорватія)

Держава відіграє провідну роль у роботі другого рівня, включаючи централізоване адміністрування персоніфікованого обліку, що допомагає істотно зменшити адміністративні видатки. КУА, а не держава займаються управлінням активів

Досвід Швеції

збір внесків

Податкова Адміністрація

збір персоніфікованих даних

Податкова Адміністрація (податкові декларації)

кліринг транзакцій

Шведське пенсійне агентство

зберігання інформації про індивідуальні рахунки

Шведське пенсійне агентство

управління пенсійними активами

"Сліпі" управляючі фондами (не ведуть індивідуальний облік)

комунікації з клієнтами (вибір фонду, зміна фонду, річні індивідуальні рахунки тощо)

Шведське пенсійне агентство

Накопичувальна пенсійна система створюється, насамперед, для забезпечення її учасникам додаткової пенсії та функціонує заради цієї мети

Гідні пенсійні виплати із накопичувальної пенсійної системи можливі за умов:

**Key
points**

Накопичувальна пенсійна система дає позитивні результати за умов макроекономічної стабільності

- мінімізація адміністративних, політичних та інвестиційних ризиків
- сплата достатніх розмірів внесків
- низький розмір адміністративних видатків
- ефективний інвестиційний дохід

02

**Принципи розбудови в Україні
другого рівня системи
пенсійного забезпечення**

Принципи розбудови другого рівня

- мінімізація адміністративних видатків учасників системи за рахунок досягнення ефекту «економії від масштабу»
- мінімізація видатків держави на нагляд
- забезпечення контролю зі сторони держави за сплатою внесків
- забезпечення прозорості і зрозумілості системи для учасників
- зменшення ризиків втрати пенсійних активів
- забезпечення конкуренції в сфері управління активами

Принципи розбудови другого рівня

При розбудові в Україні другого рівня системи пенсійного забезпечення пропонується взяти за основу комбіновану модель

Накопичувальний фонд (НФ) пропонується створити як окрему юридичну особу з організаційно-правовою формою - непідприємницьке товариство. Податковий статус НФ - не прибуткова організація.

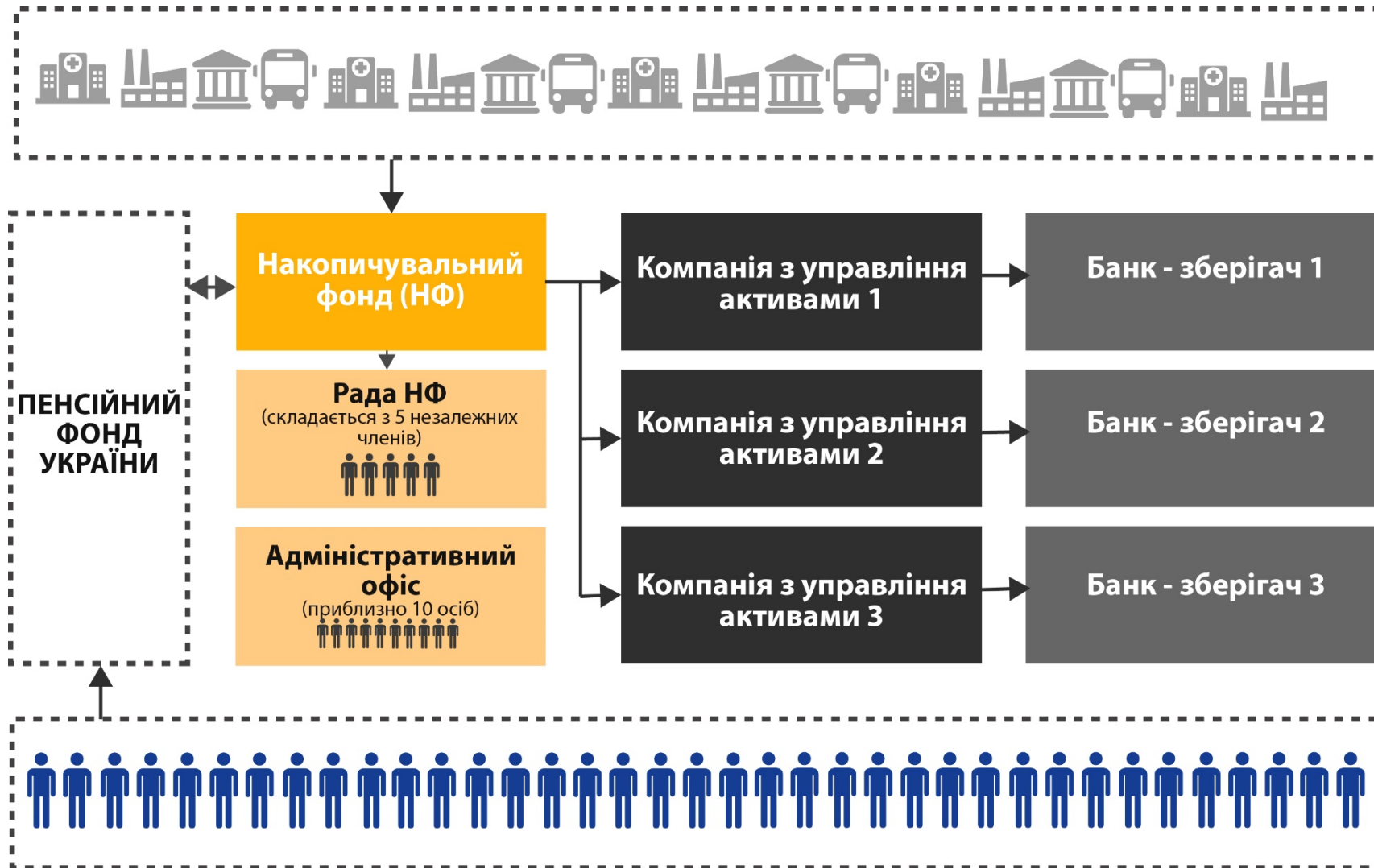

Загальний операційний нагляд за діяльністю системи здійснюватиме **Рада НФ**, операційні функції виконуватиме **Адміністративний офіс**. Пенсійний фонд надаватиме НФ послуги персоніфікованого обліку учасників.

Кошти НФ будуть передаватися в управління **авторизованим для другого рівня компаніям з управління активами (КУА)**. Функція зберігання пенсійних активів буде покладена на **авторизовані для другого рівня банки-зберігачі**.

Модель другого рівня, яку пропонується запровадити в Україні

Всі елементи системи другого рівня, які є прибутковими, передбачають конкуренцію та участь виключно комерційних постачальників послуг!

Переваги запропонованої моделі:

- Централізація витратної частини системи;
- Розбудова системи на базі існуючого програмного комплексу ПФУ, що дозволить уникнути суттєвих витрат на розробку нового ПЗ;
- Витрати на обслуговування системи з учасників перекладені на бюджет ПФУ.

Функції держави та органів Накопичувального фонду

РЕГУЛЯТОР (НКЦПФР)

- Авторизація компаній з управління активами другого рівня і банків-зберігачів другого рівня;
- Нагляд за діяльністю суб'єктів другого рівня;
- Визначення вимог до облікової політики компаній з управління активами;
- Визначення вимог щодо диверсифікації інвестування пенсійних активів (до портфелю);
- Перевірка і контроль відсутності конфлікту інтересів після визначення банків-зберігачів кожній КУА.

РАДА НАКОПИЧУВАЛЬНОГО ФОНДУ

- Розгляд квартальних та річних звітів компаній з управління активами, банків-зберігачів, ПФУ;
- Аналіз ефективності діяльності компаній з управління активами - розробка бенчмарків для коригування коефіцієнтів в системі автоматичного розподілу пасивних учасників;
- Обрання аудиторів за результатами конкурсів;
- Затвердження облікової політики активів НФ;
- Затвердження кошторису на забезпечення роботи НФ і Адміністративного офісу Ради НФ;
- Визначення банку-зберігача для кожної КУА, якщо банків-зберігачів буде більше одного;
- Призначення директора Адміністративного офісу.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ОФІС

- Документальний супровід роботи НФ;
- Ведення бухгалтерського обліку та проведення аудиту НФ;
- Розрахунок вартості чистих активів.

Функції суб'єктів другого рівня

Доцільно передбачити централізацію виконання функцій адміністрування на другому рівні пенсійного забезпечення

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

- Комунікації з учасниками (укладення договорів, адміністрування особистого вибору особи тощо);
- Здійснення персоніфікованого обліку та обслуговування учасників системи;
- Управління пенсійними виплатами, проведення одноразових виплат і виплат пенсії встановлений період;
- Взаємодія з Адміністративним офісом з планування пенсійних виплат;
- Розрахунки для клірингу за пенсійними зобов'язаннями;
- Щоденний розрахунок одиниці пенсійних внесків (ОПВ).

КОМПАНІЇ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ДРУГОГО РІВНЯ

- Управління пенсійними активами другого рівня;
- Розрахунок вартості активів.

БАНКИ-ЗБЕРІГАЧІ ДРУГОГО РІВНЯ

- Зберігання пенсійних активів другого рівня;
- Контроль за інвестиційними операціями КУА;
- Щоденне підтвердження розрахунку вартості активів.

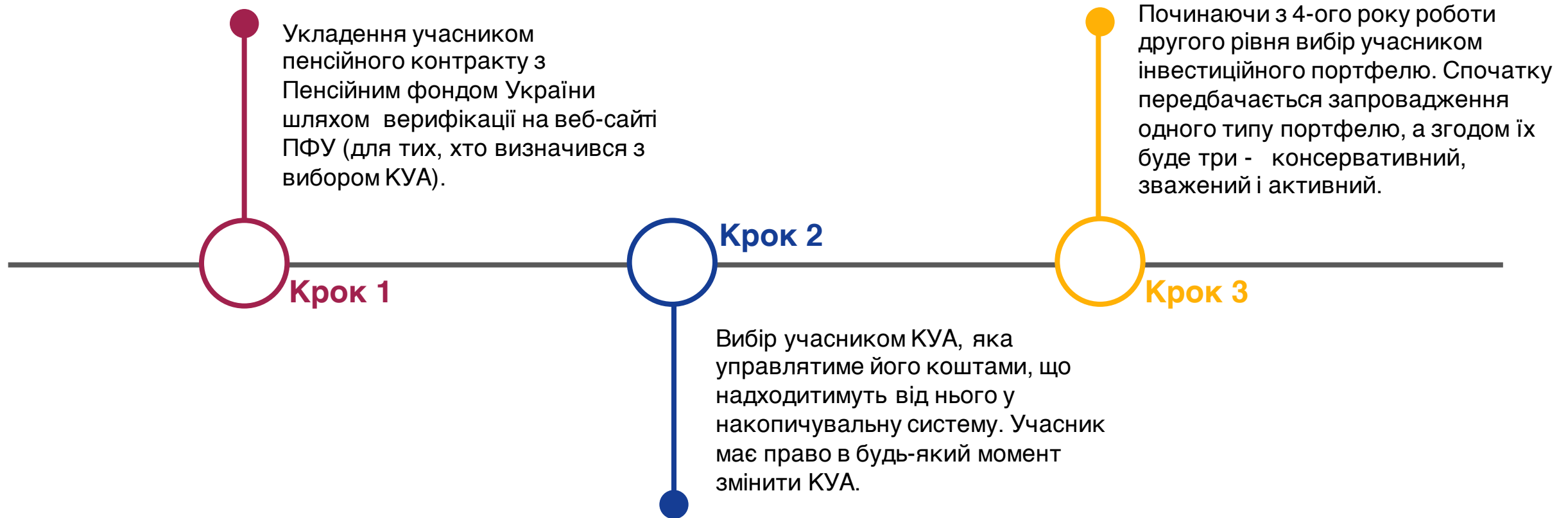
Вимоги до суб'єктів другого рівня

Вимоги до компаній з управління активами та банків-зберігачів будуть сформовані, зокрема, за наступними елементами

01	Вимоги до капіталу компанії	06	Запровадження принципу розподілу ключових функцій та відповідальності за їх впровадження (ведення реєстру відповідальних осіб)
02	Вимоги до персоналу компанії, включаючи досвід та ділову репутацію	07	Вимоги щодо внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю
03	Прозора структура власності	08	Вимоги щодо ризик-менеджменту
04	Вимога щодо визначення та розкриття винагороди	09	Вимоги щодо функції комплаєнс контролю
05	Вимога щодо IT систем	10	Відсутність грубих чи системних порушень законодавства протягом останніх 5 років

Алгоритм дій учасника другого рівня

Участь у системі є обов'язковою для всіх категорій працюючих осіб до досягнення ними пенсійного віку, встановленого законодавством

Система автоматичного розподілу пасивних учасників

Розподіл пенсійних активів і пасивних учасників здійснюватиметься пропорційно між КУА
Порядок такого розподілу встановлюватиме НКЦПФР, а сам розподіл здійснюватиме ПФУ

01 Спочатку всім учасникам системи другого рівня надається право самостійно обрати КУА

02 Учасники системи другого рівня, які не зроблять самостійно вибір КУА, будуть автоматично розподілені між КУА, що отримали доступ до роботи на другому рівні

03 Починаючи з 2-ого року функціонування системи ефективність діяльності КУА впливатиме на результати автоматичного розподілу

За попередніми оцінками НКЦПФР:

Самостійний вибір КУА зроблять не більше

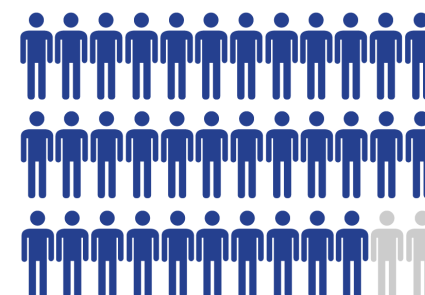
2%
учасників

близько 0,25 млн громадян

98%

учасників потраплять до системи автоматичного розподілу

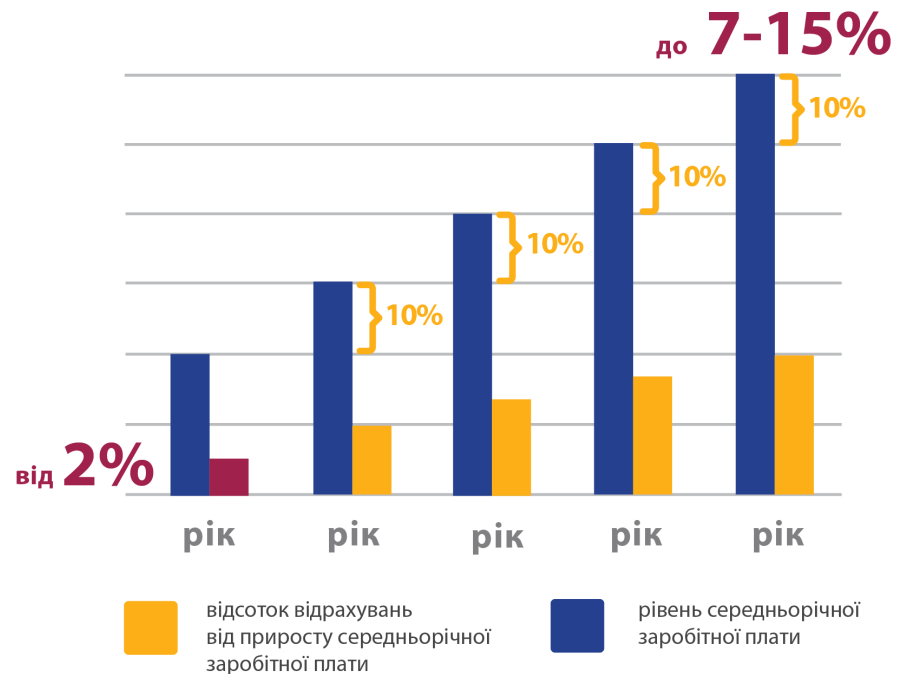
близько 12,75 млн громадян

Схема руху внесків від учасників другого рівня

Розмір сплачуваних внесків на другому рівні

Внески до Накопичувального фонду сплачуватимуться робітниками

У перший рік роботи системи передбачається розмір сплачуваних внесків на рівні 2% від заробітної плати працівника.

Кожен наступний рік розмір внеску збільшується на 10% від темпу приросту середньорічної номінальної заробітної плати.

Зростання розміру внеску відбуватиметься лише за умови зростання середньорічної заробітної плати, тобто зростання рівня добробуту громадян.

Для фізичних осіб – підприємців запроваджується фіксований розмір внесків в залежності від розміру оборотів та категорії, прив'язаний до мінімальної зарплати.

Україні для досягнення розміру внеску у 7% знадобиться 6 років, 10% - 10 років, 15% - 17 років

Коефіцієнт заміщення за рахунок другого рівня

Учасники другого рівня, які протягом 30 років сплачуватимуть внески, зможуть збільшити свій коефіцієнт заміщення додатково до солідарної системи

Коефіцієнт заміщення є одним із основних індикаторів ефективності пенсійної системи

			чоловіки	жінки
ВИСОКИЙ коефіцієнт заміщення	пенсійна система здатна зберегти особі попередній рівень життя після виходу на пенсію	у разі відрахування 7%	10,2	7,3
		у разі відрахування 10%	14,6	10,4
НИЗЬКИЙ коефіцієнт заміщення	пенсійна система не здатна зберегти особі попередній рівень життя після виходу на пенсію	у разі відрахування 15%	21,7	15,4

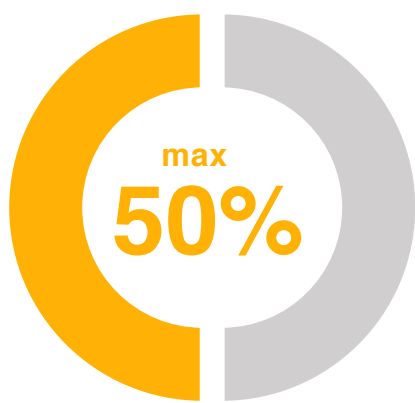
Деталізація припущень:

- 1. Пенсійний вік після 2021 р. залишається на рівні 60 років для жінок і чоловіків
- 2. Передбачена планова реальна дохідність на рівні 2% річних до 2025 року, та 1,5% після 2025 року
- 3. Передбачена зростання реального ВВП на рівні 3,5-4% в рік до 2025 року, та уповільнення темпів росту після 2025 року поступово до 1-2%

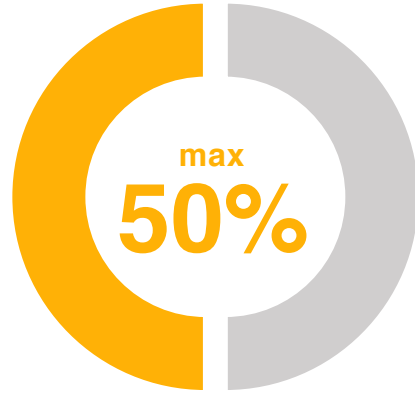
Інвестування пенсійних коштів

Обмеження щодо здійснення інвестиційної діяльності з пенсійними активами встановлюватиме НКЦПФР

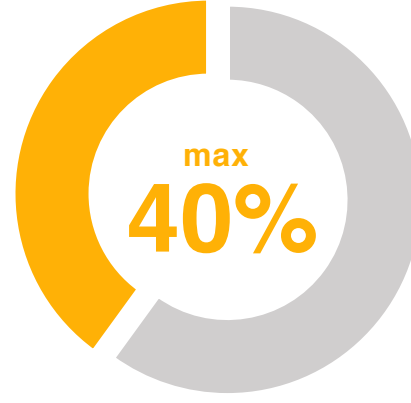
На початку роботи системи планується встановити такі обмеження щодо інвестування пенсійних коштів:

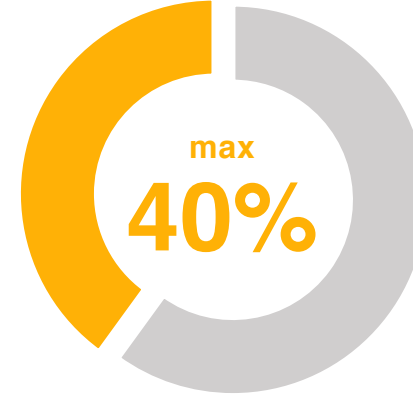
цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (ОВДП)

грошові кошти в інструментах грошового ринку, але не більше ніж 10% загальної вартості пенсійних активів в інструментах одного банку

акції емітентів, включені до біржового реєстру, але не більше ніж 10% загальної вартості пенсійних активів в акції одного емітента

корпоративні облигації емітентів, включені до біржового реєстру, але не більше ніж 10% загальної вартості пенсійних активів в облигації одного емітента

цінні папери іноземних емітентів, але не більше ніж 5% загальної вартості пенсійних активів в цінні папери одного емітента

Планується запропонувати учасникам другого рівня три типи портфелів: консервативний, поміркований, активний. Кожний з цих портфелів матиме чітко визначений інвестиційний режим роботи. На перших етапах роботи системи буде функціонувати лише консервативний портфель.

Види пенсійних виплат

Система повинна передбачати можливість гнучкого використання різних інструментів пенсійного забезпечення

01 одноразові виплати

Якщо на момент виходу на пенсію, на пенсійному рахунку особи знаходяться кошти у розмірі меншому за 60 мінімальних заробітних плат, такій особі призначається **одноразова виплата**.

02 пенсія на встановлений період

Якщо на момент виходу на пенсію, на пенсійному рахунку особи знаходяться кошти у розмірі більше за 60 мінімальних заробітних плат, така особа має можливість обрати один з варіантів - виплату **пенсії на встановлений період** (не менше 10 років) або виплату **довічної пенсії** (ануїтету).

Виплата **довічних пенсій** здійснюватиметься у добровільному порядку за окремими договорами із страховими компаніями.

03 довічна пенсія

У випадку смерті особи право власності на пенсійні заощадження має переходити до її спадкоємців.

Доцільно передбачити дострокове використання коштів (на лікування, тощо).

Гарантії збереження пенсійних внесків

Питання до обговорення – варіанти гарантій збереження пенсійних внесків учасників другого рівня системи пенсійного забезпечення

Потенційні варіанти:

прямі державні гарантії на розмір внесків
(наприклад, за останні 1,5 чи 5 років)

страхування внесків
(регулярні відрахування з НФ)

постійний контроль за дотриманням бенчмарку

Потенційні наслідки:

призводить до додаткових витрат з державного бюджету

призводить до зниження доходності пенсійних накопичень

не дає прямих гарантій, але має на меті встановити якісний показник - бенчмарк - і постійно слідкувати за його дотриманням (з боку Ради НФ та регулятора)

Саме останній варіант є найбільш прийнятним з точки зору навантаження на систему

Податкове регулювання пенсійних заощаджень

Як виключно політичне рішення з метою заохочення пенсійних заощаджень пропонується встановити на другому рівні пенсійного забезпечення режим оподаткування ЕЕЕ

Внески учасників другого рівня звільняються від оподаткування та здійснюються до стягнення всіх податків і зборів

Мінімальна заробітна плата* **3720 грн**
Середня заробітна плата** **8777 грн**

Інвестиційний дохід, який отримуватимуть учасники в рамках системи другого рівня, звільняється від оподаткування

Частка заощаджень в доході** **> 2%**
Коефіцієнт заміщення в солідарній системі*** **33% → 20%**

Виплати з Накопичувального фонду не підлягатимуть оподаткуванню

Мінімальна пенсія* **1373 грн**
Середня пенсія* **2448 грн**

Оподаткування пенсійних заощаджень можна запроваджувати лише після стабілізації економіки і досягнення певного рівня коефіцієнту заміщення. Враховуючи сприятливий режим оподаткування необхідно обмежити суму неоподатковуваних внесків і неоподатковуваних пенсійних виплат (наприклад, розміром мінімальної зарплати).

*встановлена у Державному бюджеті України на 2018 рік

**згідно даних Держстат за 2017 рік

***після перерахунку пенсій у жовтні 2017 року

Можливість запровадження opt out

Для запровадження opt out необхідно підняти вимоги до суб'єктів третього рівня до вимог, які встановлені на другому рівні

Необхідними умовами opt out повинні бути:

- 01** Отримання нової авторизації Компанією з управління активами та Адміністратором;
- 02** Відповідність Адміністратора та НПФ вимогам, які висуваються до суб'єктів другого рівня (вимоги до капіталу, до персоналу і ділової репутації, наявність незалежних директорів, прозорість структури власності, розкриття винагороди, внутрішній аудит, ризик-менеджмент, комплаєнс, відповідальність, тощо);
- 03** Відсутність конфлікту інтересів між Адміністратором, НПФ і Радою (наразі у переважній більшості випадків КУА - Адміністратор - Фонд є пов'язаними особами);
- 04** Зміна статусу зберігача для НПФ - цю функцію можуть виконувати тільки ті, хто отримав авторизацію для другого рівня;
- 05** Надання НКЦПФР права оперативно втрутитися і відсторонити від професійної діяльності КУА чи Адміністратора, наприклад шляхом анулювання авторизації;
- 06** Зміна вимог до структури активів НПФ відповідно до вимог інвестування пенсійних коштів на другому рівні;
- 07** Встановлення бар'єру ("китайської стіни") між інформаційними і фінансовими потоками в системі другого рівня, зокрема між КУА і Адміністратором;
- 08** Запровадження щоденного звітування по результатам розрахунку вартості чистих активів (ВЧА) і одиниці пенсійних внесків (ОПВ).

Україна. Розрахунок масштабів другого рівня

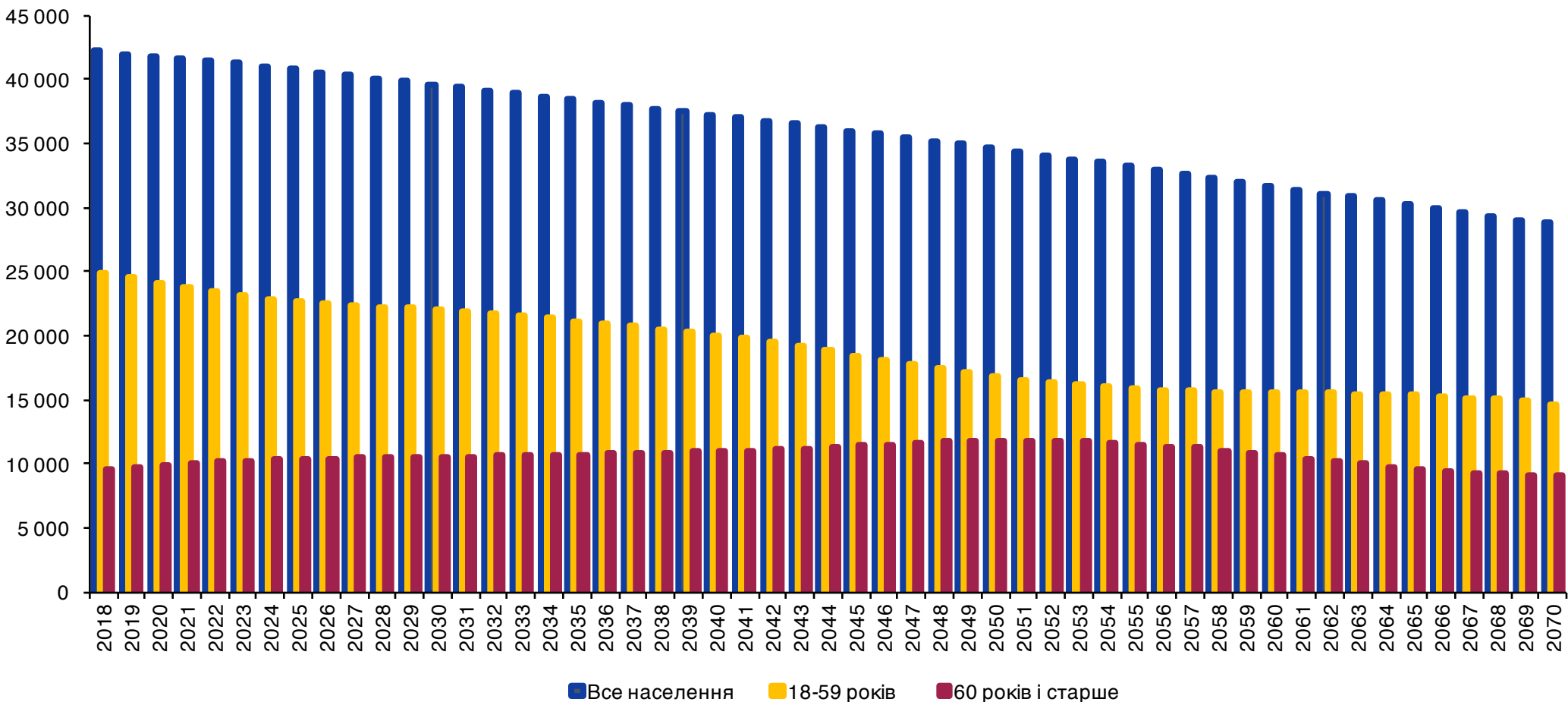
Деталізація припущень:

Другий рівень запроваджується з 1 січня 2019 р. через сплату додаткових внесків, окремо від ЄСВ та незалежно від стану солідарної системи.
Участь у системі є обов'язковою для всіх категорій працюючих осіб.
Розмір внеску зростає відповідно до темпів приросту номінальної зарплати, починаючи з 2%, з підваріантами за максимальною ставкою: 7%, 10% і 15%.
Починаючи зі старту, пенсійний вік в системі другого рівня становить 60 років для жінок і чоловіків (при досягненні віку 60 років призначається виплата).

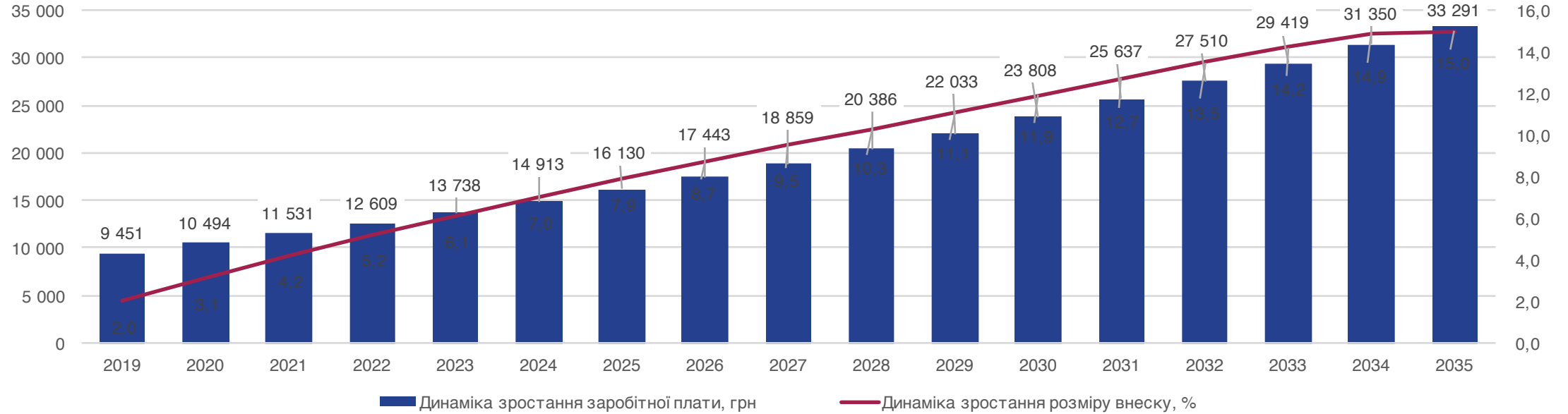
		2020	2030	2040	2050
Активи Накопичувального фонду, мільйони гривень	7%	69 319	1 704 367	4 799 875	7 954 217
	10%	69 319	2 085 509	6 514 032	11 159 476
	15%	69 319	2 178 748	8 614 862	15 951 310
Активи Накопичувального фонду, % до ВВП	7%	1,8%	19,9%	34,0%	41,3%
	10%	1,8%	24,3%	46,2%	57,9%
	15%	1,8%	25,4%	61,1%	82,8%
Середня сума накопичених коштів на рахунку учасника (у поточних цінах), гривень 	7%	2 494	167 503	643 890	1 616 851
	10%	2 494	196 705	851 578	2 213 243
	15%	2 494	200 312	1 077 189	3 026 856
Середня сума накопичених коштів на рахунку учасника (у поточних цінах), гривень 	7%	815	88 713	418 195	1 138 930
	10%	815	94 054	545 852	1 560 679
	15%	815	94 054	663 721	2 129 249

Україна. Розрахунок демографічних показників

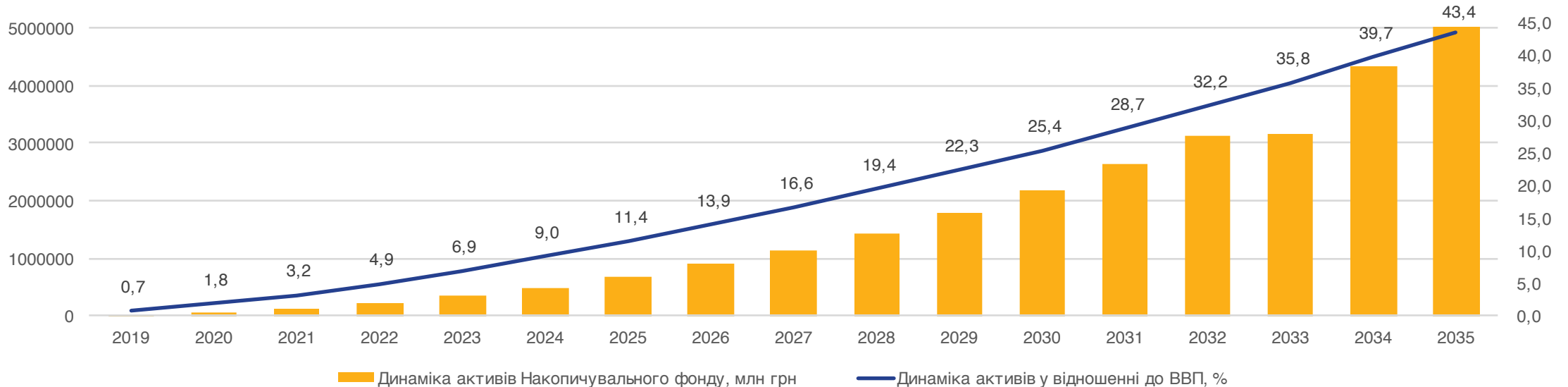
Варіант прогнозу "середня народжуваність, середня тривалість життя, нульова міграція"

Динаміка зростання заробітної плати (грн) і розміру внеску (%)

Динаміка зростання активів Накопичувального фонду (млн грн), зокрема у відношенні до ВВП (%)

0

3

**Корисна інформація щодо
функціонування другого рівня
в інших країнах**

Світовий досвід. Основні характеристики системи другого рівня

Основні риси обов'язкового другого рівня окремих європейських країн

КРАЇНА	Пенсійний вік (чол/жін)	Розмір внесків, %	Рік запровадження	Участь в системі (обов'язкова чи добровільна) на момент запровадження
Болгарія	з 60/55 до 63/60	з 2% до 5%	2002	Обов'язкова для всіх зайнятих у віці <42 років, без права вибору для інших категорій
Естонія	з 60/55 до 63/63	6% (2% особа, 4% держава)	2002	Обов'язкова для нових (молодих) працівників, добровільна для осіб 19-60 років на момент запровадження
Латвія	з 60/55 до 62/62	з 2% до 8%	2001	Обов'язкова для осіб <30 років, добровільна для осіб 30-50 років
Литва	з 60/55 до 62/60	з 2,5% до 5,5%	2004	Добровільна для всіх працівників
Польща	з 60/60 до 67/67	7,3% на початку	1999	Обов'язкова для осіб <30 років, добровільна для осіб 30-50 років
Румунія	з 62/57 до 65/60	з 2% до 6%	2008	Обов'язкова для осіб <35 років, добровільна для осіб 36-45 років
Словаччина	з 60/57 до 62/62	9% на початку	2005	Обов'язкова для народжених після 1983 року, добровільна для осіб, застрахованих до 2005 року
Угорщина	з 60/55 до 62/62	з 6% до 8%	1998	Обов'язкова для нових (молодих) працівників, добровільна для всіх зайнятих на момент впровадження

Світовий досвід. Вартість підтримки другого рівня

Аналіз адміністративних видатків пенсійних фондів 2-го та 3-го рівнів в окремих країнах ОЕСР, 2013 рік (в % від обсягу активів)

КРАЇНА	%
Чеська Республіка	1,5
Естонія	1,4
Іспанія	1,2
Словенія	1,2
Угорщина	1,0
Словаччина	0,8
Австралія	0,8
Мексика	0,7
Туреччина	0,7

КРАЇНА	%
Чилі	0,6
Нова Зеландія	0,6
Греція	0,5
Швейцарія	0,5
Польща	0,5
Австрія	0,5
Ізраїль	0,5
Канада	0,4
Люксембург	0,3

КРАЇНА	%
Бельгія	0,3
Норвегія	0,3
Ісландія	0,2
Великобританія	0,2
Португалія	0,2
Німеччина	0,2
Нідерланди	0,1
Данія	0,1
Фінляндія	0,1

В середньому в країнах ЄС розмір адміністративних видатків системи другого рівня складає **0,56%**

Світовий досвід. Коефіцієнт заміщення

Європа

КРАЇНА	Коефіцієнт Заміння
Австрія	78,4
Іспанія	72,3
Словаччина	72,3
Греція	67,4
Естонія	62,0
Угорщина	58,7
Швеція	55,8
Латвія	47,5
Польща	31,6

Світ

КРАЇНА	Коефіцієнт заміщення
Китай	96,0
Аргентина	81,7
Індія	87,4
Бразилія	85,0
Австралія	82,8
Канада	54,1
Росія	46,1
Чилі	39,1
OECD	64,6

Світовий досвід. Податкове регулювання пенсійних заощаджень

Аналіз податкового регулювання пенсійних фондів 2-го та 3-го рівнів в країнах ОЕСР, 2015 рік

EEE Болгарія, Словацька Республіка	EET Канада, Чилі, Японія, Велика Британія, Сполучені Штати, Хорватія, Естонія, Фінляндія, Німеччина, Греція, Ісландія, Ірландія, Латвія, Нідерланди, Норвегія, Польща, Румунія, Словенія, Іспанія, Швейцарія	TET Австрія, Бельгія, Франція, Ізраїль, Корея, Мальта, Португалія
ETE Кіпр		ETT Данія, Італія, Швеція
TEE Мексика, Чеська Республіка, Люксембург, Угорщина, Литва		TTE Австралія, Нова Зеландія, Туреччина

Загалом в країнах-членах ОЕСР та ЄС використовуються **6 режимів оподаткування пенсійних заощаджень**

TTE	Taxed Taxed Exempt	T=taxed (оподатковуються)
TEE	Taxed Exempt Exempt	E=exempt (не оподатковуються)
ETT	Exempt Taxed Taxed	
EET	Exempt Exempt Taxed	1 – пенсійні внески,
ETE	Exempt Taxed Exempt	2 – інвестиційний дохід,
EEE	Exempt Exempt Exempt	3 – пенсійні виплати

EET – найбільш поширений режим оподаткування у накопичувальних пенсійних системах, коли оподатковуються лише пенсійні виплати (т.з. режим відкладеного оподаткування). Його застосовують 18 з 35 країн-членів ОЕСР (51%), в тому числі 13 країн ЄС.

EEE – найбільш сприятливий режим оподаткування. Його обрали як виключно політичне рішення з метою заохочення пенсійних заощаджень в умовах стагнуючої економіки **Болгарія, Словацька Республіка, частково Литва, Угорщина.**

Але в такому режимі зазвичай сума неоподатковуваних внесків, і неоподатковуваних пенсійних виплат обмежується, наприклад, розміром мінімальної зарплати, тощо.

04

Висновки

Аргументи на користь запуску накопичувальної системи

Що отримає держава

- Повноцінне реформування пенсійної системи - формування збалансованої і стійкої тривірневої пенсійної системи;
- Покращення пенсійного забезпечення громадян;
- Підвищення поточного рівня заощаджень громадянами;
- Залучення в економіку масштабного довгострокового інвестиційного ресурсу через купівлю облігацій інфраструктурних проектів та акцій провідних підприємств;
- Створення в Україні потужного класу інституційних портфельних інвесторів;
- Зниження відсоткових ставок;
- Стимування інфляції;
- Фінансування державного боргу та оптимізація його структури через збільшення частки боргу в національній валюті;
- Оптимізація витрат держави на супроводження системи;
- Можливість використання в максимальній мірі існуючої інфраструктури персоналізованого обліку громадян.

Аргументи на користь запуску накопичувальної системи

Що отримає громадянин

- Зручна і зрозуміла система, створена в інтересах громадян, а не посередників;
- «Єдине вікно» надання послуг громадянам (Пенсійний фонд України);
- Не суттєво обтяжує поточну заробітну плату, оскільки зростання розміру внеску відбуватиметься лише за умови зростання середньорічної заробітної плати, тобто зростання рівня добробуту;
- Унеможливлення корупційних ризиків з боку роботодавців – компанію для управління пенсійними заощадженнями обиратиме робітник;
- Висока якість послуг як для активних учасників системи, які зроблять свідомий вибір компанії для управління їх пенсійними заощадженнями, так і для пасивних учасників;
- Збільшення коефіцієнту заміщення з нинішніх 33% (солідарна система) до 53% (солідарна система 20% + накопичувальна система 33%)